

P V I S

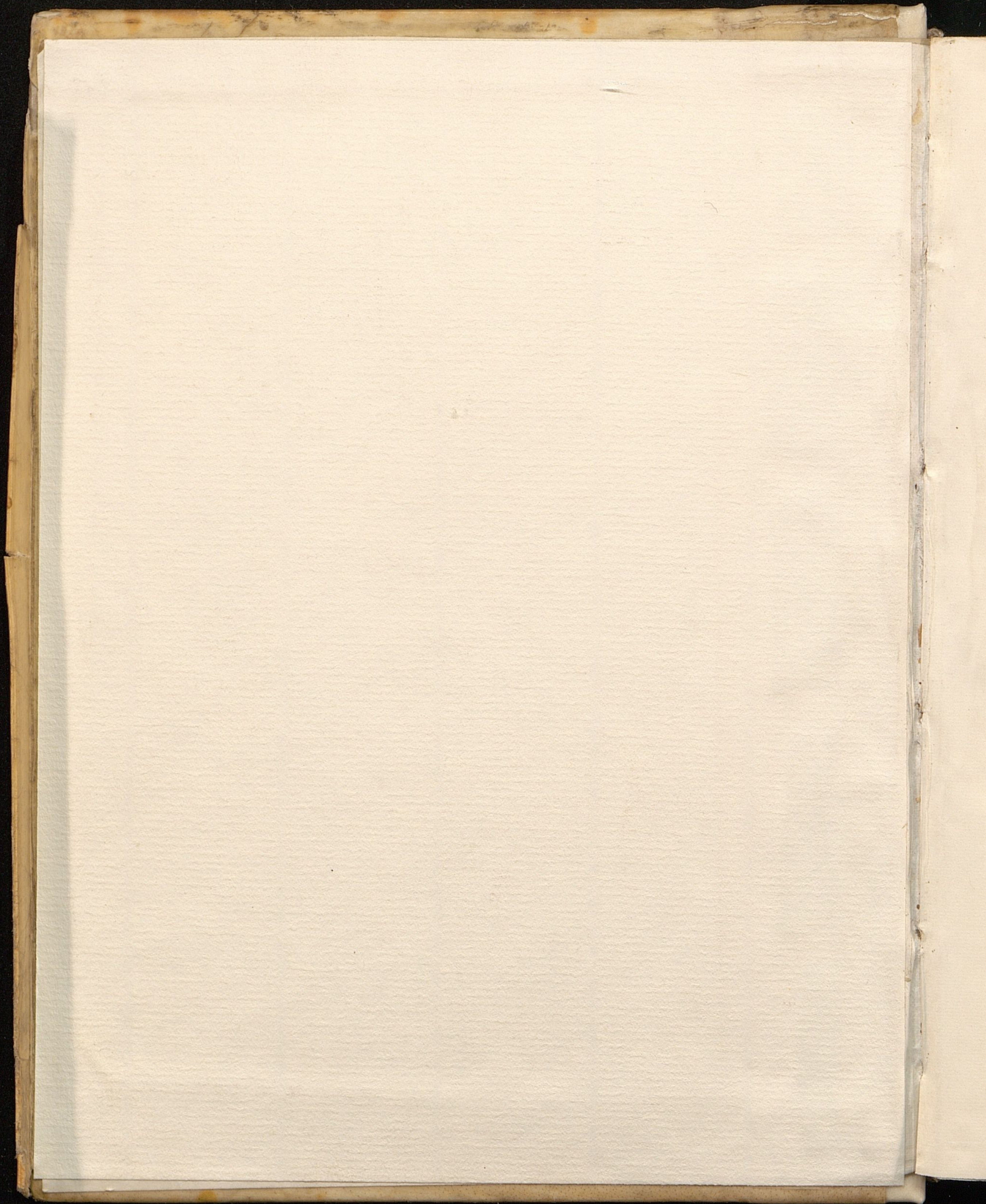

1 6 0 5

4
1600

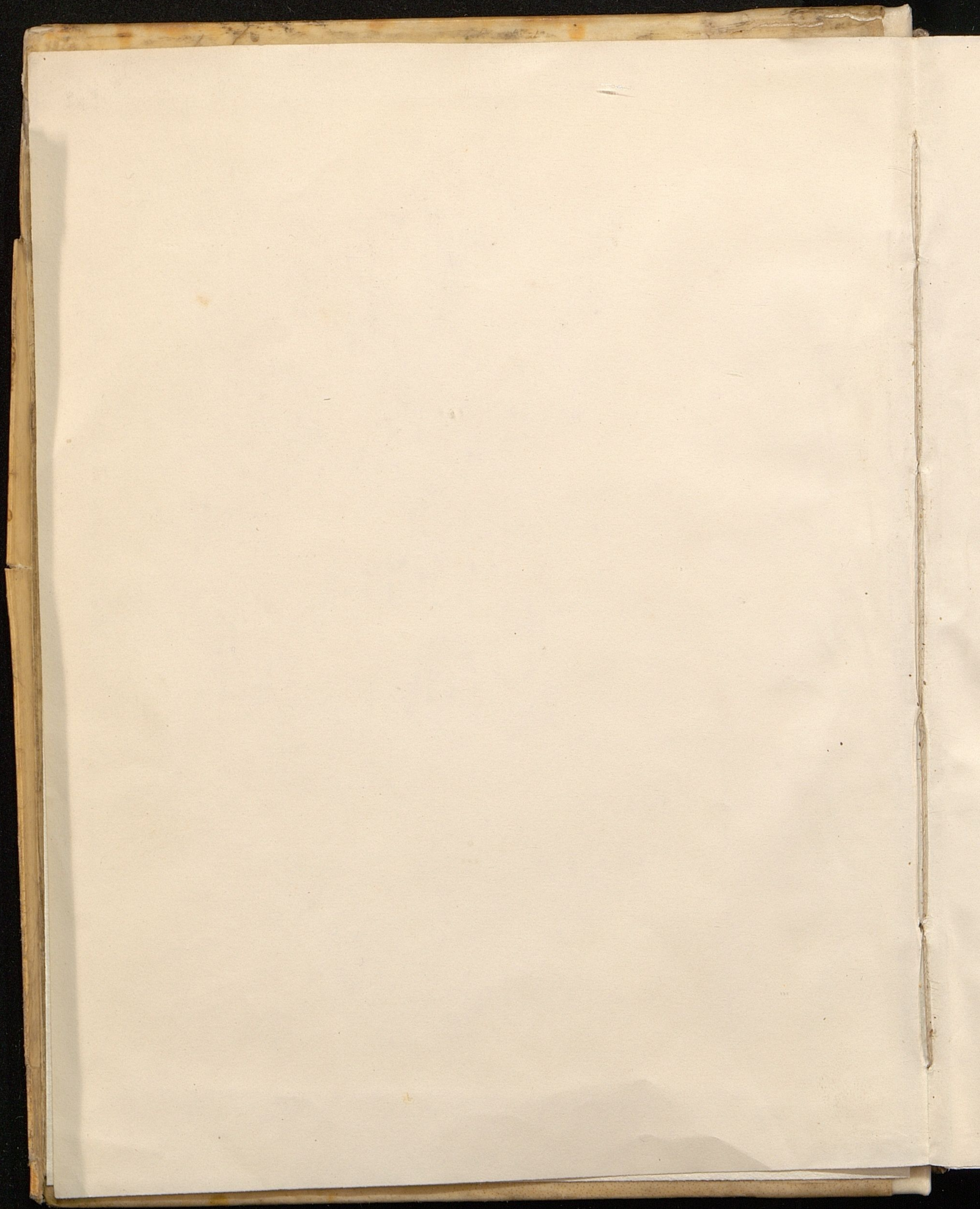

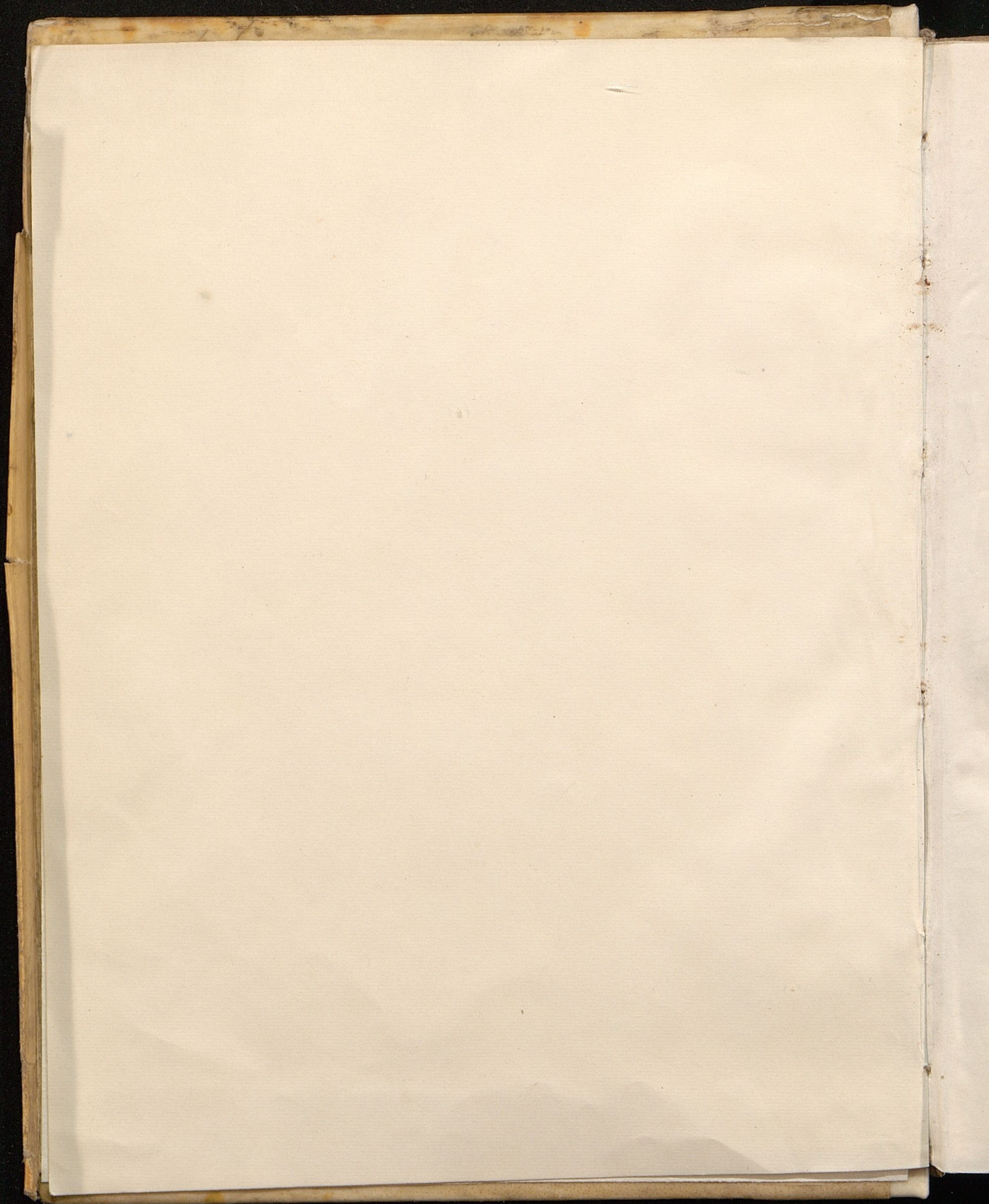

Jf 4600

EX LIBRIS
ILLVSTRISSIMI VIRI,
DN. DAN. LVDOLPHI,
LIB. BAR. de DANCKELMANN,
S. REG. MAI. BORVSS. CONSILIARII
STATVS INTIMI, cetera,
BIBLIOTHECÆ ACAD. FRIDERICIANÆ
TESTAMENTO RELICTIS.

I.
II.
III.
IV.
V.
VI.
VII.
VIII.
IX.
X.
XI.
XII.

INDEX SCRIPTORUM
MINUTI VOLV MINNE HOE
contentorum

I
DISPUTATIONES.

- I. De Sacramentis Novi Testamenti Jo-
achim Gazæi.
II. De Rectâ integrâq. Ecclesiarum
Reformatione Daniels Tossani.
III. De Justificatione M. Wolfgangi Amlingi.
IV. De Personâ Christi D. Andr. Prætorii.
V. De tribus generibus Communicatio-
nis Johannis M. Andrea Wencelii.
VI. De Personâ Christi, D. Jacobi
Andreae.
VII. De Præcipuis doctrinae Christia-
ne Capitibus: de quibus respondebunt
pro Licentia in Theologia consequenda.
VIII. De Imagine Dei in homine D. Joachi-
mi Morlini et D. Martini Chemnitii.
IX. De Sacra Scriptura D. Joh. Matthæi.
X. De Verbo Dei Scripto et non-
scripto D. Georgii Mylii.
XI. De Interpretatione Græcorum
Verborum Act. 3. Ἰσοὺν ἕως οὐ
οὐρανὸν δεξιά. D. Schnecceri.
XII. De Homine D. Johannis W.
gandi.

XIII. Disputationes Physicæ de No-
tione.

XIV. Scriptum publicè Prepositum in
Academia Witebergensi de Coenâ.

XV.

II
CARMINA.

De Jesu Christo

- XVI. De Natali Christi Joh. Gerbohi.
XVII. In Natalem Christi Matthia Prætorii.
XVIII. De Passione Christi Greg. Momenii.
XIX. De Lapsu et Reconciliatione
generis humani Adami Lamperti.
XX. Precatio ad Christum, pro Re-
missione Peccatorum Adami Lamperti.
XXI. Precativncula pro diebus summorum
festorum M. Melchioris Seueri.
XXII. De Miraculosa spiritus sancti effu-
sione super Apostolos M. Michaelis Habicht.
XXIII. De Uicâ in sacra beneficio Helice
exhibito Feremio Coleri.
De Principibus
III. Natale
Bernhardi Principis Anhalt. M. Amlingi.
XIV. Pro recens nato Pr. An. M. Amlingi.

XXV. De tribus Principibus Anhaltinis
uno anno natis. D. Gerulafii Marstalleri
et M. Stephani Schirmerstori.

XXVI. Idyllion in Nati recens nati Principis
Anhaltini Bartholomei Frenchii.

XXVII. Gratulatio in Natalem Rudol.
phi Principis Ascania M. Anlingi

XXVIII. In Natalem Sabinae Nymphae
Anhaltinae M. Anlingi.

XXIX. Gratulationes duae Serenissimae
PP. Dn. Friderico Comiti Palatino Ascani,
am ingresso, et D. Joanni Georgio, Principi
Anhaltino, cum eius Celsitud. natus esset
Filius Henrici ab Eichen.

XXX. Elegia Illustrissimo Principi Dn.
Mauricio Landgraviis Hesse ad Illustriß.
Principes Anhaltinos optato adventu
Henrici ab Eichen.

Gratulationes aliae ad Principes.

XXXI. Ei Quina ad Dn. Christianum
Principem Anhaltinum de bello Gallico in
patriam reditum M. Alberti Uotti.

XXXII. Maurus M. Alberti Uotti.

XXXIII. Elegia ad Illustrißimum
Saxoniae Electorem scripta a D. Joh. Majore.

De obitu

Principum quorundam

XXXIV. De obitu Bernhardi Principis
Anhaltini euleza Seruicis civitatis
M. Nicolai Botcheri.

XXXV. De vita et obitu Bernhardi
Principis Anhaltini Gerulafii Marstalleri.

XXXVI. Epitaphium Dn. Joh. Ernesto
Principis Anhaltino Uionnae extincto scriptum
ab Alberto Uoito.

XXXVII. De Dn. Joh. Ernesto Principi
Anhaltini fortissime gestis M. Simonis Reinhardi.

XXXVIII. Beatis Manibus Dn. Joh. Ernesto
Principis Anhaltini Julius ab Aezema.

XXXIX. Epitaphium Dn. Joachimi
Principis Ascanensis M. Joh. P. Zgolds.

XL. Nenia in Passionem, Paanm Re-
surrexionem Christi Augustini Altmann.

XLI. Oratio habita Witebergae in die
Catharinae a D. Joh. Majore.

XLII. Parentatio Dni Augusto, Electori
Saxoniae tertium facta a D. Joh. Majore.

XLIII. Parentatio Dni Augusto, Electori
Saxoniae quartum facta a D. Joh. Majore.

XLIV. Carmina Gratulatoria Pauli Me-
lissi et aliorum ad Davidem Parvum, qd.
eius de gradu Doctoratus gratulantur.

XLV. In honorem Henrici Jagow, cum ei
gradus Doctoratus fecerentur.

XLVI. Novis honoribus Magistri Dn. Isaaci
Gregorii Serulastani.

XLVII. In Magistratum Ludolphi Szaderi
cum uote in febr. notu anni auspiciu.

XLIX. Prooemio in gratiam Gasparis Cornerii Seulesta Diaconi, am inde in pab. etiam ad idem officium uocaretur.

XLIX. Honori et Memoria Abrahami à Gwonen heret.

L. Ouerela de misero statu nostri seculi à Adamo Lamperi.

LI. Allegoria pictura Christophori Georgii Thymi cum aliis ejusdem argumenti carminibus.

LII. In insignia Megalanchi Lutherici amplexum e carmen in laudem Panawer Anwaldmiae Benedicti Figuli.

LIII. Problemata quorundam uersibus in laudem à Stephano Uenatorio.

LIV. Propemptica, quibus Georgium Wenzeloffium ex Academia Maribionum profecti sint amicis.

LV. In excessum Samuelis Iruy in seruicium abeuntis.

Sequuntur jam

Epitaphia

In Auptias.

LVI. D. Johannis Capi

LVII. M. Petri Suehndek Casir Amoris Coniugalit.

LVIII. Johannis Hameri.

LIX. Gregorii Bratnamii.

LX. Petri Ameloneii.

LXI. Joachimi Ernesti Principis Anhaltini, dua Elogia Bart. Frenelii.

LXII. Joachimi Friderici Ducis Silesiae

LXIII. M. Galli Presleri.

LXIV. Friderici, Comitis Wirtenbergen, et Mumpelgardis, de Ordine Uotorum.

LXV. Johannis Georgii de Strassen, Chorus Misarum.

LXVI. Ambrosii Kirchneri.

LXVII. Aegidii Tosschertz.

LXVIII. M. Casparis Gotschalei.

LXIX. Johannis Posselti.

LXX. Martini Zelij.

LXXI. Theodorii Alamii, L.V.D.

LXXII. Baltasaris Kistneri J.V.L.

LXXIII. Joachimi Gutschami.

LXXIV. Joannis Rockstedii.

LXXV. Augustini Reinhardtii.

LXXVI. Christophori ab Hoym.

LXXVII. D. Abrahami Ratzii.

LXXVIII. Petri Fabri.

LXXIX. Stephani Herzwigii.

LXXX. Casparis Hamelii.

LXXXI. Clementis Stresomii.

LXXXII. Petri Wesenbecii.

LXXXIII. Lucae ab Enden.

LXXXIV. Isaaci Segleri.

LXXXV. D. Stephani Marzelli.

LXXXVI. Conradi Schröteri.

LXXXVII. M. Isaaci Gregorii.

LXXXVIII. Pauli Schustleri.

Restant

Epitaphia

In obitu.

LXXXIX. Hieronymi Bongartne
zi caemen Wittibz a publico dicitatum.

XC. D. Uliti Ortelii Wirsembii.

XCI. M. Wolzangi Schuleri.

XCVI. Erii Udekmari.

XCVII. Laurentii Cizleri.

XCVIII. M. Fabaria Polj. *ad*

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ

ILLVSTRISSIMO, ET
FORTISSIMO PRINCIPI, AC DO-
MINO, DN IOHANNI ERNESTO,
Principi Anhaltino, Comiti Ascaniæ, Domi-
no Seruestæ ac Bernburgi, &c.

*Qui aduersus Christiani nominis hostem TUR-
CAM re præclare ac strenuè gestà, recuperatâq;
& Imperio Romano restitutâ ALBA, urbe illâ
Pannonia REGALI, cum in Germaniam
rediret, VIENNÆ ardenti febre extin-
ctus, castracum astris commu-
tauit A. D. XII.*

De Cembrijs.

Scriptus ab

bl.

ALBERTO VOITO BORVSSO.

SERVESTÆ

Imprimebat Iohannes Schleer,

Anno DoMInI Co.

LIBRARY
UNIVERSITY OF
MICHIGAN
ANN ARBOR
MICHIGAN

ALBERTO VON BROWNE
1848

M
O
D
I
A
C
A
L
M
S
R
V
I
P
I
D
A
T
M
H
T
A
L

Sæpè bonis dubiam traxit sententia mentem :
Moribus antiquis stares, GERMANE, virisque
Annè exhausta viris, exhaustaq; viribus esset
Teutonis ora suis : virtusque anti qua iaceret,
Victa situ, nunquamq; suos agnosceret ortus :

Nam dum Aquilas, Barros, Pardos, acrei q; molossos,
Gryphes, Equos, Lynceis, Pantheras atq; Leones,
Dum gladios, galeas, arcus, tormenta, sarissas,
In scitis, scutisq; ducum, clypeisq; potentum
Aspiciunt passim, per cœlum ac sydera iurent :
Omnia plena virum, plena omnia robore Martis
Æternùm vi stare sua : quam nemo lacestat
Impune, vt vires Acherontis, & omnia secum
Monstra ferat, furias, omnes Lemuresq; profundo.

Sed cum Res patriæ tanta formidine pressas
Seruitioq; vident : dum Medus acinace Turca
Regna rapit, capit arces, vires, oppida vastat,
Vastat agros, vastat fata læta, boumque labores :
Dum gladium, & flammam Pietati intentat, & Arti
Hispanus, patulalque Aquilæ conuellerè pennas
Pergit vterque ferox : extremaque cuncta minatu :
Interea, quorum patriam sua cura tueri,
Pontifices, quorumq; malis sua cura mederi,
Dilacerant magis, & velut vnguis in vlcere regnant :
Aut certè, ne non fortesque virique putentur,
Tollunt è medio sapientes, vique gerunt rem ;
Nimirum & furias, insontum sanguine placant.
Hæc, inquam, dum sæpè videt mens ægra bonorum,
Tunc animi, tunc corda cadunt, tunc Teutona multi
Arma, viros, vires, nugas & somnia dicant.

Sustulit hos dubiæ mentis Deus ipse tumultus :
Dum memor oracli, fidei memor v'que paternæ,

A 2

(Quèd

(Quòd fessam senio Pietatem imponere tergo,
Et saluam præstare velit, licet ipsa tenacem
Disrumpant Elementa fidem, nexuque soluto,
Vndaque flammaque coelum orbemque inuoluat & Orcum)
Semper in antiquam virtutem animosque parentum
Extremo hoc mundi sæclo, tristiciue ruinâ
Regnorum, morum, armorum, Pietatis & Artis,
Excitat ipse Duces, quæis martia prælia cordi,
Ut res in melius collapsas reddere curent:
Quique sagittarum ritu ad præclara feruntur,
Quas dextrâ bellator agens contorsit in auras,
Ostentans artem pariter, arcumque sonantem.
In quibus ammenso splendes velut æthere Phœbus,
Maxime Teutoniæ præses! quo sospite nunquam
Aut res Pannoniæ victas, aut regna videbit
Turca: nec Austriacas cursu contendet in oras;
O pater, ô patriæ, RVDOLPHE, decusque, Deusque!
Quem veluti sanctum Solemque, louemque sequuntur
Illustri Pietate Duces, Mauorte, Togaque:
Siue VRSOS armis referant, seu robore TAVROS,
Siue AQVILAS, seu magnanimos virtute LEONES,
Siue sacro virideis præstent medicamine RVTAS,
Seu pernicious EQVI properent super æthera saltu:
Dum face, succensi Diâ, dum Numine mentem
Afflati propiore Dei, per maxima vasti
Regna volant mundi, & superum mandata facessunt.
Quos inter, quo te tollam vel honore vel ore?
ASCANIA generose domo! te IANE GEORGI!
Siue fide, seu quis dextrâ experiatur, & armis:
Quo fratres celebrem, quo te, quo carmine dicam?
Diis genite, & geniture Deos, CHRISTIANE! rogante
Qui rege auxilium Gallo, qui Saxone Diuo
CHRISTIANO, ac procerum Imperij mandante senatu
Instantes patriæ, distastis, ductor, Iberos,
Quis dignis coelo BERNHARDVM laudibus æquet?
Hostibus

Hostibus haud tergo, sed fronte & pectore notum.
Quintus hic exactis completur mensibus annus,
Ex quo reliquias, Diuinaque Principis ora
Condidimus tumulo, matrique sacrauimus ossa:
Iam simul ad manes, iam fratris ad ossa IOHANNIS
(Haud equidem sine mente reor, sine numine Iouæ.)
Adsumus ERNESTI, quem non virtutis egentem
Abstulit atra dies, & funere merfit acerbo.

Nam quis te, iuuenum, quis te, fortissime, dignis
Laudibus accumulēt? Fratres qui passibus æquis
Insequeris, sequerisq; Patrem qui passibus æquis.
Dum patriæ iugulo gladios auertis, & hostes
Tam sæuos, tam sanguineos, tanto agmine missos:
Dum patriam, & quodcunq; boni nunc floret in illâ,
Sacra, Dei cultum, Libertatem atque Camœnas
Tutaris, vitamq; in aperta pericula mittens
Leges, atque greges defendis fortiter armis.
Nuper, ad occasum, strauisti miles Iberos,
Teutoniam stupris, furtis, furiisque petentes,
Inq; duces ipsos immani cæde ruentes.
Nec minus hoc anno, spoliis orientis onustus,
Rorantesq; manus Turcarum sanguine, vindex
Spondebas patriæ. Austriacas iamq; ipsemet oras
In reditu attigeras, ducibus, populisque futurus
Et decus, & viui specimen venerabile Martis:
Vidit, & inuidit Mors nomina, & omina nobis
Tanta ducis; rapidasq; manus iniecit; & ipso
Patriæ in ingressu, victori frondis honorem
Contulit: ætheriamq; dedit gestare coronam.
Nosq; Ducem exanimum, nec iam mortalibus vllis
Debentem, extremo mœsti comitamur honore.
Hi reditus, ERNESTE, tui grandesq; triumphus.

O hominum res incertas, ô lubrica vota!
O spes fallaces, quæ, littore sæpè propinquo,
Dum nimis optatos festinant tangere portus,

Retro actæ, medium rapiuntur in æquor ab Euris:
Inflictæq; vadis, vi submerguntur aquarum.
Sed sonat interea, sonat & tonat omnis vbiq;
Nomine terra tuo; & famam tua gloria coelo
Terminat, immensoque volans succedit Olympo:
Virtusque & Pietas tua maxima carmine nullo
Fit maior, Musisque negat ditescere nostris
Diuitiis animosa suis; iamque incola coeli
Terras, atque altâ mortalia despicit arce.
Quo me ducis amor? quo debita gratia tanto
Abris Heroi? nimis ô confisa Camœnis!
Vel certè audaci mentem confusa volatu.
Ire iuuat, iuuat ire, obitus, tempusque, locumque
Et pugnas lustrare ducis. Gens sera nepotum
Audiant, ac meritos virtuti indicat honores.
Tuque adeò! si quis sacra tibi sensus in vrnâ est,
Suntque aliquid manes, & mors non omnia finit:
Has saltem inferias cape; & hanc sine funera circum
Inter victriceis hederam tibi serpere lauros.

Finierat iam verna suas Philomela querelas:
Teutonicas cum fama volans rumoribus vrbeis
Implet: te Patriæ, te te Procerumque ducumque
Hortatu, & magni super omnia CÆSARIS actum
Imperiis, Diæque excitum mentis ab œstro,
In Scythicos dudum moliri bella latrones:
Tympana Saxoniam confestim pulsa per omnem,
Arma, virosque cient; pubem exhortantur in arma.

Age miles! cruce signo, duce Christo,
Duce Anhalto, sequere Martis legiones:
Sere plagas, mete prædam:
Fulmine, vulnere, funere
Funde Turcam tunde Tuream:
Tremere, gemere, fugere, luere
Scelera docet hostes.

Nec mora; Conueniunt audito nomine tantum

ASCA.

ASCANII ductoris, & has glomerantur ad oras
Pulli acreis Bellonæ, & plurima victima Martis:
Non vulgi de fece vagâ, purgaminaque vrbis
Foeda suæ, ventres, ignauaque pondera terræ;
Non fures, mures, lepores, sed fortibus omnes
Insignes meritis veterani; & pectora viræ
Prodiga pro sociis, pro libertate fideque,
Pro natis, pro coniugibus, carisque propinquis
Multaque pro Patriâ pugnando vulnera passi:
Quos plagæ, quos in facie numerosa cicatrix
Ipso pulcra loco decorat: queis corpora ferro
Strata crepant, semperque ferus lateri imminet ensis,
Qui flammæ oculis spirant, bellumque metumque,
Quosque iuuat semper puluis, sudorque cruorque,
Et fragor, & clamor prædæque ex hoste receptæ.
Hi Sacramento sua nomina ritè professi,
Hi tibi se dedunt, sub te tolerare magistro
Militiam, & graue Martis opus, tenduntque; videntque:
Quem genus, & genius PRVDENS, quem regia FORMÆ
Maestas decoret; quem tollat Martia VIRTUS,
Non minus hausta libris, aut Graias atque Latinas
Docta per historias, quam patrum sanguine ducta,
Suctaque maternis sinibus, numerisque subinde
Aucta suis; dum mens generosa atque æmula cœli
Perpetuo gaudens motu, volucrique rotatu
Multorum mores hominum peruidit & vrbes,
Seseque exactam, ritè explorauit ad vnguem.
Culmine tam celso, tam clara in luce locata,
Vt, quamuis annis tibi, forte & iure minori
Cedere grandæuos Equitum peditumque magistros
Nil pudeat tamen, atque tibi committere primas
Imperii partes, arbitriaque aspera Martis.
Neu gradus, annorumque pudor senioribus obstet,
Ne iuueni parere velint, cui maxima rerum
Verborumque; Fides, expertaque Dextera bello;

Vnde

Vnde tuo pleni iam passim milite campi
Denfantur, iam procedunt longo ordine signa
Sublata in ventos, lateque inimica minantur.
Væ! quibus institerint castris, antrisq; latronum:
Et iam Buda timet, vicinaque regia Pæsti,
Agriaque, & captæ nuper castra vda Canisæ.
Imò, optant potius dominos venisse priores,
Germanos, rerum dominos, priscosq; Quirites:
Optant & veteres iterum vidisse colonos:
Qui face, qui ferro Turcam sequerentur, & v' tra
Sauromatas, Pontumque, & Caspia regna fugerent.
Iple inter medios, præstanti corpore Princeps
Verteris, auratisque iubar diffundis ab armis.
Nos quoque fatorum ignari, quibus ultimus esset
Principis aspectus, faustis te in bella ruentem
Ominibus sequimur, superantesque æthera votis,
Multa super Domino rogitamus, & Ascane multa,
Ascane, qui rediit fufis modo victor Iberis.
Idecus, I nostrum! felicibus utere fatis:
Victor & in patriam victore reuertere Christo,
Audiit, & voti Christus succedere partem
Mente dedit: partem volucres dispersit in auras.
Opprimeres Scythicos felici Marte latrones,
Annuit omnipotens: Reducem vt patria alma videret,
Non dedit: inq; Notos vocem vertere procellæ.

Ergo ades, & ventis & fulminis ocyor alâ
Iam tua castra locas, fluuios Drauum inter & Istrum
Pœonios late populos, Dacosque secantem.
Ventum erat ad belli sedem, nodumq; , moramq; ,
REGALEM perhibent, clari cognominis, ALBAM.
Hic vbi Rex STEPHANVS (qui primus membra salubri
Lauit aquâ, Christum, Christi que oracla secutus.)
Vrbem præclaram excoluit, Templumque dicauit
Marmoreum: atque auro prælustrem condidit arcem;
Vnde omnis Regio, medius quam diuidit Ister,

Vitiferi

Vitiferi vnde queant colles, atq; arua videri:
Vnde metalliferæ valles, populiq; regantur,
Præsidiumque petant, & propugnacula bello.
Iusserat & reliquos, successu atque ordine, reges
Accipere hîc sceptrum, regniq; insigne coronam:
Ossaq; regali post mortem inferre sepulchro.
Donec aper terras vastans SOLYMANNVS & vrbes,
Hanc etiam populans, deiectam culmine tanto
Subiecit pedibus, miseramque immaniter arcto
Seruitio prelsit, quinquaginta amplius annos.
Ex illo qui nos casus, quæ monstra sequantur,
Quanti Teutonium motus, quæ bella fatigent:
Ante oculos, interque manus sunt singula nostras:
Idq; vrbes populis exhaustæ, æraria nummis,
Templa sacris spoliata gemunt, Musæq; patronis:
Publicaque in thalamos priuatos damna redundant.

VRBEM ipsam ex omni concludunt parte paludes,
Hinc lacus, hinc stagnum vastaque extollitur vndâ,
Gurges, & apricis statio gratissima mergis:
Stat circum murus triplex, circum vndiq; præceps
Fossa, suburbia, moenia, vallum, & aheneus agger:
Stant circum rutilum tormenta imitantia fulmen,
Terribiles visu formæ: stant curribus altis
Bombardæ, validisque rotis: stant ordine longo
Quæ subito flammata vomunt, mortaria, diros
Sulfuræ cum luce globos: olli impete magno
Præcipitant, partesq; ignem iaculantur in omnes:
Intus at Harpyiæ, flammisq; armata Chimæra,
Et centum manibus Briareus, Polyphemus, & vna
Ætnei fratres, infandaque monstra Cyclopum
Concilio horrendo in foribus stabula alta tenebant.
Quos neque terrore tonitrus mentita fragore
Machina deiceret, nec mundans mille carinis
Atrides, duplexue Ithacus, non magnus Achilles
Frangeret, aut decies geminato milite Xerxes.

B

Auia

Ania virtuti nulla est via, & inuia nulla:
Huc, ERNESTE, viros placet huc conuertere vires;
Germanasq; Aquilas Scythicis componere Lunis.
Principio, positus valido agmine & ordine castris,
Secretum nunc carpis iter, tacitoque tumultu
Metuis procul urbem oculis, aditusque locorum
Exploras, curaq; agitas & dispicis omni:
Nunc & equo vectus, paucis comitantibus, omnes
Rimaris partes; mandanteq; Cæsare tandem,
Cingere cum primis ductoribus ipse virorum
Consultans, urbem certa obsidione parabas.
Arma viri, ferte arma viri! atque obuertite vires
Viribus, arma armis opponite, telaque telis,
Pectora pectoribus! Sanguis, fidissimus ille
Sanguis ANHALTINVS generoso in corde calescit.
Bellatorque animo Deus incidit. Ocyus omnes
Bellonæ accingunt alacres, pugnaq; parant se,
Nocturnoq; hostem tentant superare tumultu:
Marteq; præsentis, præsentemq; Morte paludem
Inuadunt, pars pube tenus, pars plurima mento
Merfa tenus, capita alta ferunt: inimicaq; telis
Stagna secant: ruptique legunt pars fragmina Pontis:
Pars & arundineas crates, truncosq; profundis
Immergunt fascesq; vadis: pars grandia saxa
Coniiciunt, v tam pars cœtera ponit in vndis.
Apparent rari nantes in gurgite: quæ nec
Tuta rati nec tota rotæ via. Iamq; sub ipsam
Adnabant lucem defessi. Proditaq; hosti
Res fuit in muris vigilanti, & cuncta videnti.
Veriantur furia ante oculos: varioque pererrant
Pectora discursu: nunc diruta moenia ferro
Obijciunt animis nunc verfas funditus arces,
Indutam flammis urbem, nidosq; latronum
Excussis, Scythiciq; minas dirasq; Tyranni
Audiri, si terga darent, si moenia dedant.

Protinus

Protinus accurrunt Turcæ: nec tela, nec vllum
Tormenti interea cessat genus vndiq;: Si qua
Parte queant, si qua muris prohibere furenti;
Dum sparsi, madidisq; labant vestigia prima.
At non ductori ASCANIO fiducia cessat;
Hactenus vt coepto vellet desistere Marte,
Aut cessisse malis: sed contra audentior ibat.
Non secus aut duris detonsa bipennibus illex,
Per cædes, per damna virum, repetitaque ab ipso
Ducit opes, ducitq; animos per vulnera ferro.
Continuò assistit sociis, firmatq; labantes,
Castigatque, virgetq; moras, releuatq; iacentes
Instaurans, aciemque novat, reuocatque ruentes:
Inspiratque mares animos, & Martia corda.
Ipse inter primos volitans, primusque suorum
Exultans armis, & luce tremendus athena,
Altè effert telo dextram vibrante coruscam:
Ipse manu sua pella gerens præcessit anhel
Militis ora ferus, monstrans prosternere Martem,
Non solum mandans: primaq; in sorte, furenti
Primus in hoste fait: superauit moenia primus
Successu augusto: primus victricia signa
Ostentabat ovans vallo: sociosque vocabat,
Adduci tormenta iubens, plumbumq; pilasq;
Emitti: scalas apponi moenibus: igneis
Inferri: triplicique hostes inuadere pugna.
Nec secus ac iulsi faciunt. iam fulgura fundit,
Iam tonat immani crepitu cava machina: & ictis
Sicra iam reboant muris, longeque resultant:
Iam propius cuneis subeunt: iam grandine plumbi
Fossarum ex imo, post propugnacula Turcas
Reprimere vsq; parant: pelluntq; in moenia retiò.
Tum verò tremefacta noua formidine passim
Turba ruit Thracum: tantoque impulsa tumultu
Qua furor attonitos insanis cædibus virget,

B 2

Hac

Hac coeunt, densique fremunt: vocat ultimus omnes
In sua fata labor: celloque à culmine turris
Missilibus coelum obscurant: & sulphure iacto
Pondera deuoluunt trabium, vastosque molares:
Scandentumque petunt clypeos, pelluntque premuntque
Præstantesque secant dextras: & acinace curuo
Brachia detruncant: proturbantque abiete longâ
Contra assurgentes, stantesque in culmine muri:
Et ferrum flammis, ferroque incendia miscent,
Fœmineique greges, vndis feruentibus imbrem
Igne pluunt liquido, cursim sub athena fluentem
Tegmina, & vrentem fluitanti corpora flammâ.
Ecce! alibi densus facta testudine Teuto
Imminet, ascensumque ipsas molitur ad arces:
Pars scalas addit, qua rarior emicat hostis,
Pars ignem injiciunt, pars ferrea claustra refringunt:
Pars & murali conuellunt ariete portas:
Bombardasque graues simul, immanesque Petardas,
(Vabcurti inuentum perhibent memorabile Galli)
Exonerant: diro sonitu globus æreus auras
Verberat: ac grandem armorumque virumque ruinam
Dat latè: it per tecta vago Vulcanius ardor
Flammarum saltu: sternuntque, caduntque vicissim
Christiadæ: creperis nutat victoria pennis,
Cui palmam tribuat. Ruit, en, ruit, ecce, reuulsus
Scalarum è gradibus, contortuplicataque membra
Multiplicat glomerans miles simul, atque tribunus:
Centurioque ruit, quo non praestantior alter
Antepolare viros, aduersaque in agmina ferri:
Et ferro instantes prosternere cominus hostes:
Primus adire manu bellum, prostremus abire
Consuerat: primus scalis conscendere muros
Atque expugnatae signum dare moenibus vrbis,
Inde ruunt alij, fractis ceruicibus efflant
Mox animas alij: tardati vulnere, & artus

Con-

Contusi, clypeis aliqui, ad ioca tuta feruntur.
Nec tamen aduersis pulsi minus ire laborant,
Quin potius magis audentes in moenia sese
Proripiunt, Turcasq; vocant, Turcasque trucidant.
Iam clypeus clypeo, pede pes, hæretque viro vir:
Miscenturque duces, partesque hortantur in arma:
Fronsq; premit frontem, pluit & furit vndique Mauors.

Hic opus, hic animis, hic pectore & Hectore, clamat
Ductor ANHALTINVS: Durate, state, virosque
Præstate, ASCANIVM hunc vestrum spectate ducemque!
Auctor ego audendi, Christo duce & auspice Christo.
Dixerat. Inde animos aliis facturus, in auras
Euolat, atq; arcis medio stetit aggere summæ,
Terribili intrepidus vultu: meruitq; timeri
Nil metuens, magnisque obruncat viribus hostem,
Arceq; vi potitur: simul ad penetralia tendens
Intima quæq; fero petit & metit obuia ferro.
Tum magis atque magis penetrans in moenia miles
Succedit, tectus scutis, & casside fidâ.
Fit via, vique viam per & inuia & auia rumpunt;
Clasica dant vires, impulsaque tympana plectris
Corda acuunt, & mixta graui tuba Martia cornu.

Age Teuto! tege pectus bene scuto,
Opus armis; cape ferrum, rape telum
Prece factâ, face iactâ, rege dextram,
Gere bellum, nece multâ pete Turcam:
Vome flammam, dato damnum, trahe prædam
Quatere cunctos, ruere cunctos, furere cunctos,
Sternere decet omnes, perdere decet omnes, mergere decet omnes
Rumpere, plectere, pellere, vellere,
Fundere, findere, scandere, scindere,
Edere, bibere, canere, strepere,
Premere, fremere, fremere, premere

Decet omnes

Atq; triumphalem post prælia ducere POMPA M.

Nec mora, nec requies: sub signa exercitus omnis

B 3

Cogitur

Cogitur, atq; manu factâ, qua diruta pandunt
Claustra viam, nuadunt: rupto velut aggere inundans
Danubius, quoties nix plurima montibus altis
Liquitur, & virideis tumido ruit agmine sylvas.
Barbara turba cadit, postrata cadauera utrinq;
Fine carent: Terra ingenti sub cæde sepulta est.
Duxque salutatur VICTOR: super omnia Christo
Christo accepta duci fertur VICTORIA, CHRISTO:
Nostraq; successus habuerunt vota secundos:
Tolluntur Geticæ extemplò Lunæ, altera turrets
Signa gerunt: Aquilas Germano more, crucesq;
Christigenum, danturq; nouis custodibus arces.

Cæsaris interea campos & castra relinquens
Vicina ingreditur, LEGATVS, & accipit urbem:
Armatusq; sedet portis, numerumq; suorum
Lustrat agens: sortemq; urbis miseratur acerbam:
Amisosq; duces, & fortia pectora plorat,
Nobilis Ascaniæ, ante alios, telluris alumnos:
KOTSCHIADEN, fidum Ernesti ductoris Achatem:
Signiterosq; duces, queis, dum stant aggere summo,
Hortanturq; viros, pectus glans rupit athena,
Rupit & in centum rapuit, miserabile, partes.
Hos ille, atq; alios, horum, inquam, fortia secum
Facta putat: jubet hinc inuentos condere terrâ:
Hinc munit portas, hinc postes cardine fulcit:
Hinc vallum, hinc muros, concussasque inspicit arces:
Attollitq; novas moles, vigiliq; pererrans
Omnia scrutatur visu, tormenta que ponit
Ordine, munitos longè tutantia muros:
Colla q; Christi adum vinculis & carcere soluit:
Captiuosq; legit Bassas, quos munera Cæsar
Accipiat, pars & tristi religata catenâ,
Seruitium passura, graueis seruat in annos.

Non te hic transferim præco, SCVBARTE, Iehouæ:
Qui, dum bella gerit Dux vester, & imminet hosti:

Tuq;

Tuque, velut Moles Iosua pugnante, supinas
Ad caelum cum voce mausus, & brachia tollis:
Ancipitemque rotas gladium, sanctoque Tonantis
Ore tonas, addisque animos, & pectora firmas:
Verbo, non ferro prosternens mille viros vir:
Ipse cadis morbo, & media inter fulmina belli,
In castris, sicco vitam cum funere mutas.
Sed bene habet: tibi enim tibi iam Fortuna peracta
Est tua: nos alia ex alijs in fata vocamur:
Et tibi parta quies: nobis falsum æquor arandum.
Tempus erit, quo nos rursus per sidera Christus
Iunget, & æterni vinclo sociabit amoris.
Quas voces audisse ferunt, quibus vltima dixit
Verba: VALETE, aut hinc iterum aut super astra videndi!
Sed metuo, ne, dum tot magna hinc inde putantur
Falce necis membra, atque artus de corpore toto
Militiæ; tandem CAPVT ipsum, atque ipse sequatur
Dux, oculusque virum, truncumque gregemque relinquat.

Ductor at ASCANIUS gestis bene rebus, ab vrbe
Dum redit in campum, vicinaque castra reuisit:
Fraude loci, & spacijs scopulorum inclusus iniquis,
Pressus & infidijs, & montis faucibus arctis,
Agmine tam peditum, quam quadrupedante Getarum
Obruitur turmâ. (DVCLIS ingenium, geniumque
Res aduersæ aperire solent, operire secundæ)
Quid faciat? socijs non hac fuga tuta, nec illac:
Nec virtus dare terga Ducem inspectata sinebat.
In medios, fretus superis, & Marte secundo
Irruit, ac sæuam nullo discrimine cædem
Suscitat: irarumque omneis effundit habenas:
Proxima quæque metit gladio, latumque per agmen
Ardens limitem agit ferro hostesque immolat Orco:
Semineces voluit multos, aut agmina victor
Proterit, aut raptas fugientibus ingerit hastas.
Multos ense lecat medios, & barbara monstra

Mactat

Maestat agens præ se, dextrâque in Tartara mittit.
Nec quisquam Thracum instantem, letumque ferentem
Sustentare valet telis, aut sistere contra.
Miles, equesque perit Scythicus, lateque vagatur
Ensis, & à nullo reuocatum est corpore ferrum,
Sic potitur campo, socios sic vindicat umbris:
Castraque ab incurso Turcarum liberat ultor:
Sic sua CIVILI redimitus tempora quercu,
MVRALEM pariter, valli que insigne recepti
CASTRENSEM, merito DVX gestat honore coronam:
Quam neque bruma rigens, albis vestita pruinis
Decutiat, rapidâ neque lampade Phœbus adurat.

Sed testor te cana Fides! fastigia rerum
Me modò summa sequi, & tantùm paucissima grandi
E rerum cumulo, ac multorum gesta dierum
Pressius ac strictim properante attingere Musa.
Stant etenim illustri, stant celsa in luce, nec vltra
Vocis egent nostræ: & RERVM MONVMENTA SVPER.
Sic tabulæ pictor cupiens inscribere parvæ (SVNT
Agmina magna virum, non totos corpore toto
Pingit, sed densos angusto contrahit orbe:
Artifice inuoluit quosdam caligine & umbris:
Quosdam vix capite atque ex tanti vertice prodit.

Iamque propinquabat squallenti frigore mundo
Tristis HYEMS castris, rebusque inimica gerendis:
Iam riget omnis ager, friget Mars, arma filescunt:
Cumque suo hybernis claudit se milite Turca:
Nec castris gaudet, campo neque fudit aperto:
Sed pernicis equi stimulans calcaribus armos,
Fertur in Eoas, per inhospita tesqua, latebras,
Teutoniam ASCANIVS patriosque reuulere fineis
Cogitat, ac socias secum reuocare cohorteis.
Iamque intrabat ouans Augustæ tecta VIENNÆ,
Protinus ingentem, foribus domus omnis apertis,
Ritè salutantum, totis vomit ædibus undam:

Matres,

Matres, atque viri, pueri, innuptæque puellæ
Excipiunt plausu reducem, fremituque secundo.
Dumque ibi more patrum virtuti præmia, grates
Militibus, ducibusque parat persolvere CÆSAR,
Cerasque, & tabulas fidei, documentaque Martis
Obsignare iubet, meritos testatus honores:
Heu mihi! quas grates, quæ munera Parca rependit,
IANE ERNESTE, tibi? Febri, ecce, perustus anhelâ
Occidis, heu! iuuenis senis quater integer annis.
Flos veterum, virtusque ducum, lux Ascanis oræ!
Occidis, heu! Geticæ quem non valere phalanges
Sternere, letiferis ruerent licet vndique telis:
Cui toties Mauors, cui Fors, Fortunaque fauit,
Quem fouit Bellona sinu, Mors deuouet umbris:
Deuouet illa quidem, sed & hæc superata vicissim
Vincitur à victo, victoris munere Christi.

Quam verò fragilis vita est? quam nescia fati
Mens hominum, fortisque suæ mortisque futuræ!
Quam subitæ miræque vices! morbi, ecce, Kalendæ
Principium, finemque Eidus videre DeCembrels.
Vidimus hic Lunam, funestas ante Kalendas,
Vidimus & Solem, fataleis circiter Eidus,
Obductum tenebris, mœstos agitare iugales,
Et ferrugineos terris ostendere vultus:
Penè etiam lacrumis totus descendit Olympus
In gremium terræ: fecerunt prælia venti:
Intremuit tellus, fuit intractabile coelum.
Quæ nos cuncta queant, si mens non læua fuisset,
Heu! nunquam coelo spectata impunè mouere.
Multusque Astrologus, cum multa horrenda moneret,
Quæ sunt ante pedes, oculosque ante omnia nostros,
Non hos prædixit luctus, euentaque nobis.
Dicitur ipse tamen, (si ritè audita recordor)
Ipse Pater Patriæ IOANNES, mente, GEORGVS,
Diuinâ, motusque graues, caluque sinistros

C

Præ

Præfagisse animo, campis dum equitavit apertis,
Et Solis faciem defectam lumine vidit:
Ardua multa mouens secum, superosque precatus:
Ritè secundarent visus, omenque leuarent.

Verùm, seu dixit Deus hæc, seu fixit in astris,
Stat sua cuique dies homini: stat fixa, refigi
Nescia lex fati: Breue, & irreparabile tempus
Omnibus est vitæ: sed vitam extendere famâ,
Hoc VIRTUS præstat: nec lapsi segniter anni
Pangendi meritis: dum, quos Deus æquus amauit,
Ut vulgum ante, petant maioribus ire per altum
Auspiciis, populisque parent miranda futuris,
Ante annos animosque gerunt, curasque virileis,
Et virtute, suo surgunt velocius æuo.
Tantumque ostendunt terris hos fata, nec ultra
Esse sinunt: qualem te, dux ERNESTE, fatetur
Imperii præses CÆSAR, cum fratre, Rudolphus:
Et quotquot noti superant vbicunque honorum,
Ignotique simul, iam cassum lumine lugent:
Te quod præsidium, te quod tutamen in armis
Tantum, tam carum, tam rarum PATRIA perdat:

Nos etiam seros grati referemus ad annos,
Factaque virtutesque tuas: dumque Ister & Albis,
Dum Rhenus fluctus voluent, dum Moenus arenas
Versabit: quotiesque viris à fortibus olim
Mentio facta Ducum fuerit, qui prælia forti
Pro Patria gessere manu, pro nomine Christi,
Te quoque promerita decorabit adorea laudis:
Historicique suis donec bella Vngara libris
Inscribent: semper Turcarum terror ANHALTVS,
Semper honos, nomenque tuum, laudesque vigebunt:
Ac tua venturi vatam celebrata nepotes
Carminè gesta legent: & cano traditus æuo
Notus eris ducibus, decus exemplarque futuris:
Ut simili in patriam plures Pietate ferantur.

Est

Est aliquid turmas hostilibus vincere. Verum
Nobile vincendi genus, hostem vincere summum
Humani generis, constanti pectore, MORTEM.
Vnde velut suaueis halabas viuis odores,
Vndique te lectis virtutum floribus ornans:
Sic, moriens, magnum famam diffundis in orbem,
Quid dextra posses, quid posses Marte cruento,
Spectatum satis est: restabat, ut ipsemet acri
Vincere te velles lucta: hanc Mors, ultimus hostis,
Accumulat tribuitque tibi, fortissime, palmam.
Ergo, instare tibi supremæ ubi tempora vitæ
Sensisti, vultu atque habitu sic semper eodem,
Visus es expectare propinquæ spiculæ Mortis,
Ceu solitus Getici contemnere spicula Martis:
Tum precibus cœlum expugnas, tum pectore firmo,
Constantique fide, stellatam præripis arcem,
Tantumque exuias Morti cum corpore linqvis,
Sed victori animam Christo transcribis ouantem:
Quæ patriam repetens, è castris tendit ad astra,
Et recto ad superas conscendit tramite sedes.
Seque Dei illatebrat manibus, Diuisque tuetur
Permixtos Heroas, & ipsa videtur ab illis:
Ætheriasque habitat sedes, & lucida pictis
Templa poli flammis: ubi cantu, ubi cuncta resultant
Laude Patris supremi: ubi pax altissima belli
Compensat curas, non classica Martia possunt,
Non damna, aut cædes vitam turbare beatam:
Hæc finis tanti Ductoris, hic exitus illum
Morte tulit: quem duri in prælia Martis euntem
Vicit amor Patriæ, cœlique immensa Cupido.

Quis verò illustri, quis leges dicere flendi
Ausit ANHALTINÆ domui? quis ponere morem
Maternis lacrumis? quis Fratribus, atque Sororum,
Affinique choro procerum lenire dolorem
Sustineat? quondam etiam est, si vera fatemur,

C 2

Res

Res generosa Dolor, longus licet: umbraque tanti
Pulueris, æterno debet deflerier æuo.
Sæpe puer, Patri, teneris præreptus in annis,
Immensum desiderium luctumque creauit,
Hoc solum, quod natus erat: quem postea Clotho
Sustulit, ac primis surgentem incidit aristis,
Spem tantum: Humanæque iubent ignoscere leges.
Hic verò, non SPES ultra, sed Rebus agendis
Aptus, Aups retulit, diuinaque facta Parentum:
Vnde dolor maior, quo RES iacturaque maior.

Ecquis tanta tamen solando vulnera sanet?
Non Philomela queat, non cantu doctus Arion,
Non queat Amphion. Thebanæ conditor arcis
Damna leuare sono testudinis, & prece blanda:
Non queat, Eurydicen qui voce reduxit ab umbris,
Ardentis animi, Vates, extinguere luctus:
Tu, pie CHRISTE, potes: dulcis tibi copia fandi:
Tu patris Orator; tu fons, tu vena salutis.
Verbaque proloqueris viuos fundentia succos:
Tu lacrimas moderare pias: tu Fratribus adde
Adde animum ducibus: tu cælo suffice vires:
Et Viduam solare, DEVS, solare PARENTEM!
Vt tantos valeant casus æquare ferendo:
Atque suos supra exurgant virtute dolores.

Et quoniam, sanctis benè te dicente Hymenæis,
Illustres turgent generoso pignore MATRES:
Exhilara patriam post luctum, rursus, acerbum:
Exhilara Illustres Dominos, IANVMque, GEORGVM,
CHRISTIADENque; Patres, Da, Mater vt vtraque salua,
Altera BERNHARDVM producat, & altera IANVM
ERNESTVM, Getici quondam duo fulmina Martis,
Heroes Pietate graues, grauidosque triumphis.

FINIS.

Jf 4600

ULB Halle 3
003 299 04X

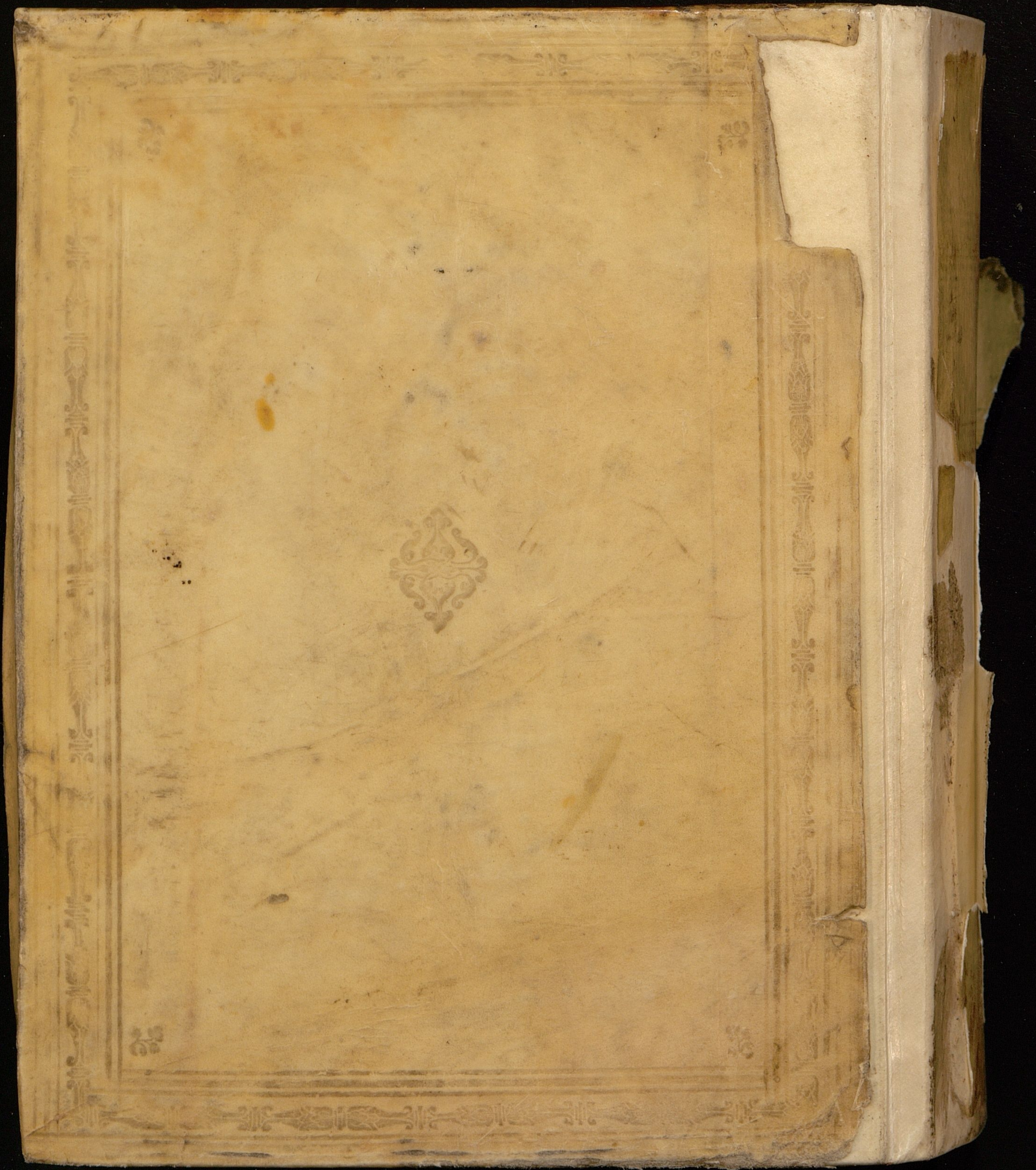

SB.

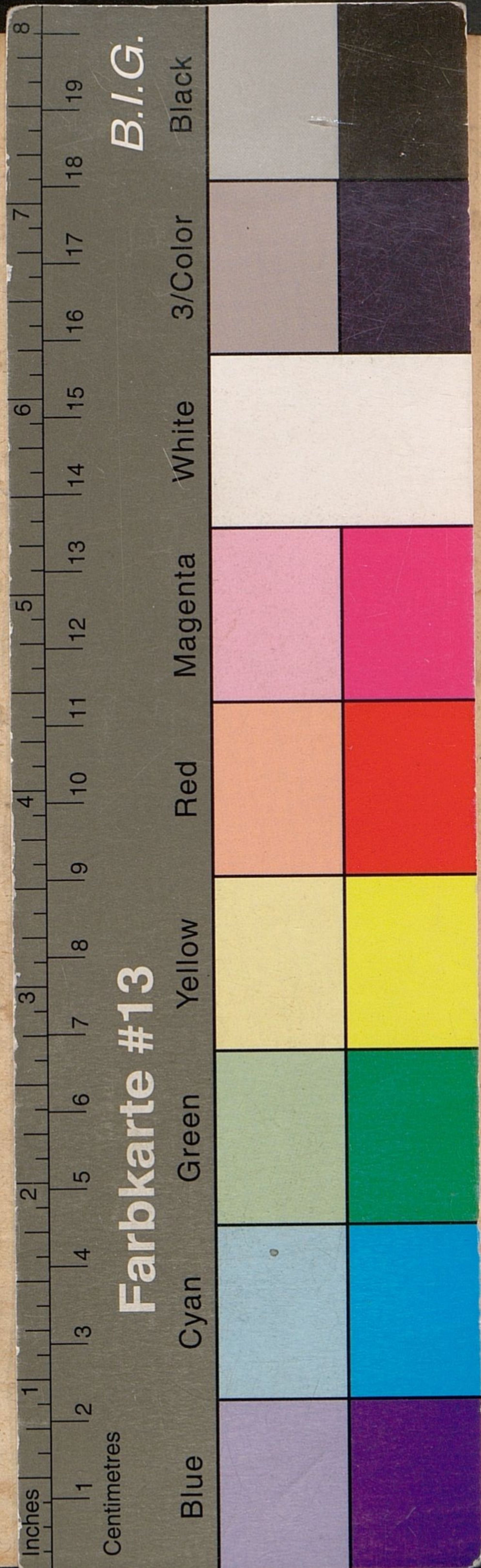
V077

XXXVI.

35

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ
ILLVSTRISSIMO, ET
FORTISSIMO PRINCIPI, AC DO-
MINO, DN IOHANNI ERNESTO,
Principi Anhaltino, Comiti Ascania, Domi-
no Seruestæ ac Bernburgi, &c.

*Qui aduersus Christiani nominis hostem TVR-
CAM re praclare ac strenue gesta, recuperataq;
& Imperio Romano restituta ALBA, urbe illa
Pannonia REGALI, cum in Germaniam
rediret, VIENNAE ardenti febre extin-
ctus, castra cum astris commu-
tauit A. D. XII.*

De Ce Mbrls.

Scriptus ab

bl.

ALBERTO VOITO BORVSSO.

SERVESTÆ
Imprimebat Iohannes Schleer,
Anno Domini 1700.

